

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 22.6.2011
COM(2011) 381 konč.

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

o izvajanju Strategije EU za regijo Baltskega morja (EUSBSR)

Poročilo o Strategiji Evropske unije za regijo Baltskega morja za leto 2011

1. Uvod

Regija Baltskega morja EU je s svojimi skoraj 85 milijoni prebivalcev (17 odstotkov prebivalstva EU) dejavno sprejela številne priložnosti, ki so jih prinesli širitev, krepitev povezovanja v EU in povečanje regionalne skladnosti. Zato se krepi zavest o skupnih naravnih virih regije in njeni okoljski šibkosti. Nedavna gospodarska kriza je ponovno pokazala potrebo po sodelovanju in države v regiji so se učinkovito odzvale.

Strategija Evropske unije za regijo Baltskega morja (v nadaljnjem besedilu: EUSBSR), ki jo je Evropska komisija sprejela junija 2009¹, Evropski svet pa potrdil oktobra 2009², je imela pri tem pomembno vlogo. Obravnavala je ključne izzive in neizkoriščene možnosti te velike regije, ki obsega približno eno tretjino skupnega območja EU. Zagotavlja celostni okvir za izboljšanje okoljskega stanja tega plitvega zaprtega morja in se spoprijema z ozkimi grli v prometu ter energetske povezavami. Pospešuje razvoj čezmejnih trgov ter skupnih omrežij na področju razvoja, inovacij in podjetništva. S temi konkretnimi koraki strategija znatno prispeva k tako pomembnim politikam EU, kot sta strategija Evropa 2020 in celostna pomorska politika, poleg tega pa krepi povezovanje regije v EU po njeni širitvi.

Strategija kaže, da je se je s pomočjo skupnih ukrepov mogoče učinkovito spoprijeti z izzivi spodbujanja trajnostnega okolja, povečanja blaginje regije, povečanja dostopnosti in privlačnosti ter zagotavljanja varnosti in stabilnosti. Krepi prizadevanja za doseg skupnih ciljev EU ter vključevanje ozemeljskih in sektorskih vprašanj, ki temeljijo na skupnih izzivih. Severna dimenzija, skupna politika EU, Rusije, Norveške in Islandije, določa osnovo za zunanje sodelovanje.

Zdaj, ko se že nekaj časa izvaja, strategija kaže pomen novega načina sodelovanja. Izkazuje zavezanost partnerjev na nacionalni in regionalni ravni ter ravni civilne družbe, ki temelji zlasti na delu Evropskega parlamenta in obširni lokalni podpori v fazi odprtega posvetovanja.³ Medtem ko postopek izvajanja opozarja na vprašanja, ki jih je treba nadalje obravnavati, vključno z boljšo usklajenostjo financiranja in okrepljeno organizacijsko strukturo, je Komisija ocenila, da strategija že pozitivno prispeva k boljšemu sodelovanju v regiji.

Svet je pozval Komisijo, da „najpozneje do junija 2011 Svetu poroča o doseženem napredku in že doseženih rezultatih“⁴ To poročilo sledi vmesnemu pregledu iz leta 2010, o njem pa so na letnem forumu v Talinu 14. in 15. oktobra 2010 razpravljale številne zainteresirane strani. Ker je strategija dinamični inovativni proces, ki potrebuje čas, to poročilo vsebuje priporočila za izboljšave v prihodnjih letih. Služi tudi kot navdih za Strategijo EU za Podonavje in druge morebitne prihodnje pobude, vključno s tistimi, ki imajo podobno ali večjo pomorsko razsežnost.

¹ COM(2009) 248, 10.6.2009.

² Evropski svet je na zasedanju 29. in 30. oktobra 2009 potrdil EUSBSR in vse zadevne akterje pozval, da delujejo hitro ter tako zagotovijo njeno popolno izvajanje.

³ Razložen akcijski načrt je na voljo na spletni strani strategije:
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm.

⁴ Sklepi Sveta za splošne zadeve z dne 26. oktobra 2009.

2. Glavni dosežki

Strategija je vodila v konkretne ukrepe z učinkovitejšo uporabo virov. Vzpostavljene so bile nove metode in omrežja ter razvite številne pobude. Te so:

2.1 Novi projekti

Za doseganje ciljev 15 posebnih področij, določenih v akcijskem načrtu, ki spremlja strategijo, so bili razviti in financirani številni novi projekti,⁵ ki vključujejo:

- **Baltic Deal** („Baltski sporazum“), ki s kmeti iz celotne regije sodeluje pri zmanjšanju odtekanja hranil in s tem evτροφikacije;
- **CleanShip** („Čista ladja“), ki znatno zmanjšuje onesnaževanje z ladij in podeljuje zastave za čiste prevoze po Baltskem morju;
- **„LNG feasibility study“** („Študija izvedljivosti za LNG“), ki razvija trajnostni pomorski promet na kratke razdalje;
- **BaltAdapt**, ki pripravlja regionalni načrt za prilagajanje podnebnim spremembam;
- **BSR Stars** („Zvezde regije Baltskega morja“), ki podpira program za inovacije, grozde in omrežja za MSP, namenjen povečanju inovacijske sposobnosti regije, precejšnji razširitvi obstoječih omrežij in grozdov ter ustvarjanju novih omrežij strokovnjakov za inovacije, podjetij, organizacij za R&R in oblikovalcev politike;
- **ScanBalt Health Port**, ki spodbuja Baltsko regijo kot globalno vodilno in uspešno „zdravstveno regijo“;
- **Baltic Transport Outlook** („Pregled prometa po Baltiku“), ki na podlagi analiz pretoka blaga in potnikov zagotavlja pomoč pri strukturiranem načrtovanju prometne infrastrukture v regiji.

To je samo nekaj primerov od 80 vodilnih projektov, ki se izvajajo v okviru akcijskega načrta. Drugi projekti se odzivajo na celotni spekter medsebojno prepletenih izzivov v regiji, na primer razvijanje zaščitene morske območja (s tem je Baltsko morje postala prva pomorska regija na svetu, ki je dosegla cilj Konvencije o biotski raznovrstnosti glede določitve vsaj 10 odstotkov območja kot zaščitene). Drugi projekti obravnavajo nadaljnje raznovrstne teme v sodelovalnem pristopu celotne baltske regije, kot so nadzor nevarnih snovi, odpravljanje ovir na enotnem trgu in pospeševanje sodelovanja med približno 200 regionalnimi univerzami.

Te zgodnje pobude zagotavljajo model za druge nosilce projektov.

2.2 Nov zagon za obstoječe projekte

Strategija temelji na izkušnjah, pridobljenih pri preteklem sodelovanju in obstoječih projektih. Zagotavlja večjo prepoznavnost, razširjena omrežja in jasnejše neposredne povezave z oblikovanjem politik na nacionalnih ravneh in na evropski ravni. Na primer:

- vključevanje treh baltskih držav na evropski energetski trg se dosega z načrtom medsebojnega povezovanja na baltskem energetskem trgu na podlagi

⁵ Več informacij o projektih je na voljo na spletni strani strategije.

makroregionalnih prednostnih nalog na področju energije, ki so opredeljene v strategiji;

- s projektom Baltic Master II so bile razvite boljše tehnologije, kot so „tovornjaki za prevažanje gošče“ in „priklopni sistemi za črpanje oljnate vode“, ki ladjam omogočajo, da svoje odpadke lažje oddajo v pristanišča. Ta projekt zdaj vključuje približno 15 pristanišč v regiji.

Strategija zagotavlja tudi osredotočenost in ekonomijo obsega. To se izvaja na primer z združevanjem projektov s podobnimi temami:

- vzpostavljeni so bili projekti za trajnostno kmetijstvo: **Baltic Compass** („Baltski kompas“) kot osrednja točka za vprašanja politike, **Baltic Manure** („Baltski gnoj“), ki obravnava resen problem živalskih odpadkov kot glavnega vira onesnaževanja Baltskega morja, in **Baltic Deal** („Baltski sporazum“), ki svetuje kmetom;
- trije prometni projekti **TransBaltic**, **East West Transport Corridor II** („Vzhodno-zahodni prometni koridor II“) in **Scandria** imajo skupne dejavnosti, razporeditev dela in usklajevalne ukrepe za doseganje zelenih koridorjev.

Številni drugi obstoječi projekti so imeli korist od boljšega strateškega okvira, saj so razvili povezave in s tem povečali svoj vpliv.

2.3 Nova omrežja in omrežja v razvoju

Strategija podpira razvoj novih vključujočih omrežij, povečano sodelovanje in boljšo razporeditev dela za obstoječa omrežja. Zagotavlja skupno referenčno točko za številne organizacije v regiji Baltskega morja. Delo ljudi in struktur vedno bolj temelji na prednostnih nalogah, določenih v akcijskem načrtu.

, Strategija na primer zagotavlja:

- nov okvir za pomorsko skupnost. Komisija za varstvo morskega okolja Baltika, HELCOM, je tesno povezana z okoljskimi nalogami. Je vodja vodilnega projekta na več prednostnih področjih, njen akcijski načrt za Baltsko morje (BSAP) in strategija pa se medsebojno podpirata pri doseganju dobrega okoljskega stanja, kot ga zahteva Okvirna direktiva o morski strategiji. Regionalne organizacije, kot so Svet baltskih držav (CBSS), Parlamentarna konferenca Baltskega morja in Združenje baltskih držav za podregionalno sodelovanje, so okrepile sodelovanje in izboljšale upravljanje pomorskih vprašanj;
- s strokovno skupino CBSS, Baltic 21, so bile vzpostavljene povezave glede vprašanj trajnosti;
- na podlagi strategije je Nordijski svet ministrov razširil svoja omrežja, ki tako pokrivajo celotno regijo Baltskega morja;
- delovna skupina za organizirani kriminal v regiji Baltskega morja je svoje obstoječe strukture uporabila na nove načine, da bi še bolj zmanjšala škodo, ki jo povzroča čezmejni kriminal; to je še zlasti pomembno zato, ker so lokalne in regionalne uprave bolj ciljno usmerjene, ko so njihova pooblastila za odločanje in proračun večja;
- ministrstva za promet v regiji zdaj načrtujejo naložbe v infrastrukturo na usklajen način;

- znotraj okvira severne dimenzije se je Partnerstvo za javno zdravje in socialno blaginjo (NDPHS; glavni partner prednostne naloge na področju zdravja) povezal z novimi partnerji, na primer z omrežjem e-zdravje za regije („e-Health for Regions“);
- projekt BONUS, skupni program za raziskave in razvoj Baltskega morja, je bil razvit v okviru strategije in vzpostavljen na podlagi evropske zakonodaje po odločbi septembra 2010, s proračunom 100 milijonov EUR. Njegov cilj je podpora skupnemu načrtovanju in usmerjenemu raziskovanju z namenom reševanja najpomembnejših vprašanj, s katerimi se sooča Baltsko morje. Faza popolnega izvajanja projekta se bo začela novembra 2011.

Dejansko je ta novi, medsebojno prepleteni pristop k vprašanju regije Baltskega morja eden od najpomembnejših napredkov. Drugih primerov nastajanja novih omrežij je še veliko – za spodbujanje zelenih javnih naročil, sodelovanje pri dokončnem oblikovanju notranjega trga, spodbujanje raziskav in razvoja in celo na področju tradicionalne konkurence, kot je turizem. Zaradi izrednega pomena samega morja je bilo ustanovljeno novo omrežje za pomorsko usposabljanje, ki združuje regionalne centre odličnosti.

2.4 Razvoj in skladnost politike

Pri strategiji pa ne gre samo za projekte. Enoten način dela ob bolj učinkovitem izvajanju obstoječih pristopov spodbuja tudi boljši razvoj in usklajevanje politik. Pomeni tudi zagotavljanje, da so sektorske politike – vključno s politikami za prevoz, izobraževanje, energijo in podnebje, okolje, ribištvo, industrijo, inovacije, zdravje in kmetijstvo – skladne in ustrezajo potrebam regije Baltskega morja kot celote. Na primer, da bi zagotovili resnično zeleni učinek, mora biti okoljski vidik vključen v razmišljanja o politiki na vseh ravneh, vključno z razpravami lokalne in civilne družbe.

Nadaljnji primeri so:

- vodilna pobuda **„Phasing out the use of phosphates in detergents“** („Postopna opustitev uporabe fosfatov v detergentih“) oblikovalce politik obvešča o nacionalnih zakonodajnih ukrepih, potrebnih za omejitev fosfatov v detergentih za perilo v gospodinjstvu in detergentih za strojno pranje;
- projekt **Baltic Sea Labour Network** („Mreža baltskih delavcev“) objavlja priporočila za strategijo trga dela za doseganje trajnostne mobilnosti;
- projekt **MARSUNO** spodbuja vključevanje sistemov pomorskega nadzora, s čimer zagotavlja model za oblikovalce politike v celotni EU;
- **forum BaltFish** regiji in EU zagotavlja pomembno priložnost za razvoj in preskušanje novega, bolj regionalno usmerjenega pristopa k upravljanju ribištva.⁶

Regionalno izvajanje celostne pomorske politike EU⁷ je močan pomorski element strategije. Medsektorski ukrep pomorskega načrtovanja je orodje za izboljšanje odločanja, saj usklajuje sektorske interese, ki tekmujejo za pomorski prostor in trajnostno uporabo morskih območij. Z vključevanjem sistemov pomorskega nadzora postanejo različne politike bolje usklajene in omogočajo akterjem, da zaradi učinkovitejših odzivnih zmogljivosti izmenjujejo informacije.

⁶ „Zelena knjiga: Reforma skupne ribiške politike“ – COM(2009) 163 konč., 22.4.2009.

⁷ „Celostna pomorska politika za Evropsko unijo“ – COM(2007) 575 konč., 10.10.2007 in SEC(2007) 1278, 10.10.2007; 16616/1/07 REV 1.

Poleg tega pobude za Baltsko morje, ki vodijo v čiste ladje z učinkovito porabo goriva in nove tehnologije, kot je energija iz vetrnih elektrarn na morju, ustvarjajo nova delovna mesta in gospodarske priložnosti.

2.5 Usklajenost financiranja in druge finančne pobude

Usklajenost razpoložljivih sredstev s strategijo je ključnega pomena za uspeh postopka izvajanja. Osredotočanje prizadevanj kohezijske politike, ki regiji Baltskega morja že sama daje na razpolago približno 50 milijard EUR, in pomembnih virov sredstev EU ter nacionalnih virov je bil izziv. Pomembni napredki so:

- več programov Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), kot so švedski programi za konkurenčnost, je razvilo nova merila za izbor. Nadnacionalni program za regijo Baltskega morja je za vodilne projekte prispeval 88 milijonov EUR in svoj četrti poziv za predložitev predlogov izrecno usmeril v spodbujanje strategije. Programi čezmejnega sodelovanja so prijavitelje projektov spodbujali k podpori pristopu strategije. Oblikovani so bili sezname, ki kažejo, kje in kako veljavna kohezijska politika pripomore k strategiji, na voljo pa so pri različnih organih, ki so pristojni za programe;
- novoustanovljeno Omrežje organov upravljanja in lokalnih akcijskih skupin za ribištvo (FLAG) za Baltsko morje s pomočjo Evropskega sklada za ribištvo (ESR) razvija nadnacionalno sodelovanje na področju trajnostnega razvoja ribiških območij v regiji Baltskega morja. Pričakuje se, da bodo rezultat tega sodelovanja skupni projekti, ki bodo prispevali k izvajanju EUSBSR. Poleg tega države članice v svojih letnih poročilih o izvajanju za leto 2010 v posebnem poglavju opisujejo, kako njihovi programi prispevajo k izvajanju strategije;
- nekatere države spodbujajo strategijo tudi v programih Evropskega socialnega sklada (ESS). Na primer, švedski organ upravljanja ESS prednostno obravnava nadnacionalne dejavnosti v številnih razpisih za zbiranje predlogov za projekte. Danska in Estonija sta prav tako poudarili nadnacionalni prispevek svojih projektov ESS. Na podlagi tega švedski organ upravljanja s svojimi partnerji v drugih baltskih državah sodeluje v neformalnem „Omrežju ESS za Baltsko morje“, ki ga v obdobju 2011–2012 razvijajo in utrjujejo v okviru posebnega projekta;
- drugi programi EU za financiranje v svojem delu sprejemajo „pristop strategije“. Vodilni projekt **„Sustainable rural development“** („Trajnostni razvoj podeželja“) se financira kot nadnacionalni projekt programov razvoja podeželja, ki jih financira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP);
- glede raziskav in razvoja je projekt BONUS okrepil svoje povezave s strategijo. Sprejeti so bili ukrepi za vključevanje agencij za financiranje inovacij in zlasti za bolj učinkovito uporabo vodilnega projekta strategije **„BSR Stars“** („Zvezde regije Baltskega morja“);
- na pobudo Evropskega parlamenta je v proračunu EU za leto 2011 namenjenih 2,5 milijona EUR, v glavnem za podporo delu koordinatorjev prednostnih področij;
- Evropska investicijska banka in Nordijska investicijska banka (EIB in NIB) sta številnim vodilnim projektom dali posojila. Dva primera sta projekt za vodo in odpadno vodo mesta Vroclav (stroški projekta znašajo 158 milijonov EUR) in odseki

železniške povezave „Rail Baltica“ v Latviji (stroški projekta znašajo 80 milijonov EUR); oba projekta sta podprta s posojili EIB.

Komisija in Evropska investicijska banka (EIB) ocenjujeta možnosti skupne pomoči za izvajanje. To bi pospešilo pripravo „projektov, zanimivih za banke“, ki združujejo dotacije in posojila, pa tudi spremljanje in spodbujanje učinkovitega izvajanja projektov.

Svoj delež so prispevale tudi druge organizacije. Na primer, Nordijski svet ministrov in Švedska agencija za razvoj (SIDA) sta zagotovila začetni kapital. Vključena so tudi nacionalna, regionalna in lokalna sredstva ter sredstva zasebnega sektorja.

2.6 Sodelovanje z državami nečlanicami EU v regiji Baltskega morja

Ker je strategija pobuda EU, ne zavezuje držav nečlanic. Vendar so tri države, ki jih to najbolj zadeva (Rusija, Norveška in Belorusija), vse izrazile svojo podporo. Z Rusijo, nepogrešljivim partnerjem v regiji Baltskega morja, se sodelovanje krepi na več ravneh:

- okvir severne dimenzije je pospešil razprave in skupne ukrepe. Na primer, njegovo partnerstvo na področju prevoza in logistike dejavno obravnava vprašanja, nastala zaradi geografije regije, vključno z velikimi razdaljami in strukturnimi ozkimi grli;
- obstoječi organi in partnerstva, vključno s CBSS in HELCOM, so spodbudili vse partnerje v regiji k skupnemu načrtovanju;
- Evropska komisija in Ruska federacija sta okrepili delo na določenih vidikih sodelovanja, zlasti projektih skupnega interesa, dobri primeri takega sodelovanja pa so v okviru Partnerstva med EU in Rusijo za modernizacijo, ki se je začelo izvajati junija 2010;
- regije so tudi dvostransko razvile posebne pobude in projekte.

Sodelovanje z državami nečlanicami v okviru strategije je bilo v proračunu EU za leto 2010 okrepljeno z 20 milijoni EUR, ponovno na pobudo Evropskega parlamenta. Sredstva so preko okoljskega partnerstva severne dimenzije in HELCOM praviloma namenjena okoljskim projektom.

3. Organizacijska struktura

Struktura upravljanja je razvita tako, da v največji možni meri poveča prispevek številnih akterjev in organizatorjev, vključenih v strategijo. Sodelujejo številne zainteresirane strani, vključno z: organi EU; mednarodnimi finančnimi ustanovami; političnimi ustanovami in organizacijami; makroregionalnimi organizacijami, ki so specializirane za različna politična področja; regionalnimi organizacijami in nevladnimi organizacijami; posameznimi regijami in mesti. Upravljanje na več ravneh je edini praktični način za izkoriščanje tega raznovrstnega strokovnega znanja. Zato:

- na podnacionalni ravni posamezne evroregije, regije, okrožja in mesta kažejo veliko predanost; številni so vodje prednostnih področij, horizontalnih ukrepov in/ali vodilnih projektov. Vključeni so tudi lokalni in strokovni partnerji;
- strategija temelji na vključenosti koordinatorjev prednostnih področij (običajno so to nacionalna ministrstva, agencije ali regije), ki so odgovorni za vsako večje področje akcijskega načrta;

- osem držav članic EU v regiji je politično zvezanih na najvišji ravni, nacionalne kontaktne točke pa zagotavljajo usklajenost med različnimi akterji znotraj vsake uprave. Vloga nacionalnih kontaktnih točk je izredno pomembna za zagotavljanje močne in usklajene nacionalne vključenosti, zlasti vseh zadevnih resornih ministrstev;
- raven regije Baltskega morja med drugim predstavlja Baltski razvojni forum (BDF), HELCOM in VASAB, ki so neposredno odgovorni za izvajanje različnih projektov in ukrepov, navedenih v akcijskem načrtu. Nordijski svet ministrov, Baltski svet ministrov in CBSS strategijo poudarjajo na svojih političnih agendah in z organiziranjem skupnih dogodkov ter prispevanjem k vodilnim projektom;
- evropska raven je zagotovljena preko stalnega stika z ustanovami EU in svetovalnimi organi ter zlasti skupino strokovnih svetovalcev na visoki ravni, ki jih imenujejo vse države članice. Evropska komisija prispeva kot vir neodvisnega strokovnega znanja iz celotne EU;
- javna dimenzija je bistvenega pomena. Prispevek Baltske medregionalne skupine in Odbora Evropskega parlamenta za regionalno politiko, pa tudi Odbora regij in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, je v tem smislu zelo dragocen;
- akcijski načrt se je izkazal za ključnega pri olajševanju organizacije dela. Usmeril je politične prednostne naloge, opredelil konkretno delo, ki ga je treba opraviti, in dal prednost dobremu načrtovanju. Idejno zasnovo strategije je spremenil v lahko razumljivo resničnost, pospešil pa je tudi komunikacijo. Njegova „spreminjajoča se“ narava je v središču dela in jo je treba redno posodabljati.

Na tehnični ravni je pomoč urada za program EU INTERACT v Turkuju temeljnega pomena. Strategija je uporabila tudi druge obstoječe strukture na pragmatičen način. Pristop, pri katerem so meje regije nekoliko prožne, se je izkazal kot koristen pri obravnavanju vprašanj brez določanja umetnih geografskih mej.

4. Spoznanja

Prispevek strategije k sodelovanju v regiji je treba okrepiti. Poudariti je treba naslednje točke:

- **ohranjanje političnega zagona**

Politična volja je za uspeh nepogrešljiva. Da bi ohranili zagon, mora biti strategija referenčna točka za vsa zadevna srečanja in vrhe. Morala bi biti redno vključena tudi na dnevni red zadevnih svetov ministrov ter naravna osrednja točka za evropske in nacionalne parlamentarne razprave. Upoštevati bi jo bilo treba v zadevnih prihodnjih načrtovanih politik na vseh ravneh. Da bi k temu pripomogla, mora strategija natančneje opredeliti, kako lahko obravnava nujne potrebe regije, na primer z opredelitvijo jasnih ciljev;

- **zavezanost**

Strategija mora biti bolj „vgrajena“ v politične in upravne strukture. Njena ureditev je še vedno občutljiva na organizacijske spremembe ali spremembe političnih prednostnih nalog. Dolgoročna trajnost zahteva institucionalno stabilnost in dodelitev zadostnih človeških virov (na regionalni, nacionalni in evropski ravni). Da bi dosegli cilje, morajo biti koordinatorji prednostnih področij, pa tudi njihovi enakovredni organi v drugih sodelujočih državah članicah, vključeni v celoti. Zato morajo imeti resorna ministrstva dejavnejšo vlogo ter dodeliti dovolj osebja in pomoči;

- **cilji in ocena**

Zaradi pomena, ki ga ima strategija pri razvoju in izvajanju politike, je ocena napredka nujna. Strategija na začetku ni vključevala določenih ciljev. Vendar bi morala Komisija in druge zainteresirane strani z uporabo obstoječih ciljev in tistih v razvoju, kadar je primerno, za spremljanje strategije opredeliti cilje in kazalnike, tako količinske kot kakovostne. Za nekatera prednostna področja, kot je delo, povezano z vodo in morskim okoljem, le-ti že obstajajo (Okvirna direktiva o vodah, Akcijski načrt HELCOM za Baltsko morje, Okvirna direktiva o morski strategiji) in bi lahko bili uporabni. Glede predlaganih ciljev in kazalnikov je treba izvesti obširna posvetovanja;

- **komunikacija in odgovornost**

Zavest o strategiji in rezultatih, ki jih prinaša, je ključnega pomena. Strategija mora biti bolj jasna. Vključene morajo biti ključne skupine, kot so lokalni in regionalni organi, nevladne organizacije in zasebni sektor. Neformalna Skupina regionalnih uradov EU za Baltsko morje ali povezave Baltskega razvojnega foruma s pomembnimi podjetji v regiji sta primera tega, kar je treba še naprej spodbujati;

- **medsektorske povezave**

Veliko dodane vrednosti izhaja iz pospeševanja medsektorskega sodelovanja. Komisija in drugi spodbujajo delavnice in nova omrežja. Letni forum za leto 2010 je posebej preučil koristi bolj celostnih pristopov.

Zato je bil v akcijski načrt pred kratkim vključen nov horizontalni ukrep za krepitev upravljanja na več ravneh. Dve predstavitvi, „upravljanje z vodnimi viri“ in „prostorsko načrtovanje“ prikazujeta, kako je trenutno upravljanje sodelovanje v regiji in kako lahko strategija izboljša stike na vseh ravneh. To je treba spodbujati še naprej;

- **razvoj politik**

Pregledi ustreznih politik (npr. za prevoz, inovacije, morje in okolje) bi morali upoštevati njihov skupni učinek na makro regijo. V regiji Baltskega morja bi bilo treba še zlasti upoštevati pomen teritorialne kohezije, in sicer na podlagi jasnega „krajevno usmerjenega“ ali „regijsko usmerjenega“ vidika. Posamezni projekti bi morali biti obravnavani kot prispevek k strategiji in kot primeri celovitega pristopa. Treba bi bilo vzpostaviti tesnejše povezave s strategijo Evropa 2020 ter vsekakor z drugimi strategijami in politikami, kot so strategija notranje varnosti, skupna kmetijska politika in skupna ribiška politika.

To poudarja možnosti strategije kot instrumenta za izvajanje splošnih evropskih prednostnih nalog. Makro regije so lahko sestavni elementi celostne politike na ravni EU. Svet je usmeril pozornost tudi na potrebo po jasnih povezavah med Baltikom in Podonavjem⁸. Da bi lahko ta pristop dopolnili, bi morale biti makroregionalne izkušnje glede razvoja politike vključene v razprave Sveta na ravni EU. Sektorski sveti bi lahko v svoje programe koristno vključili makroregionalne razprave;

- **nadaljnje usklajevanje financiranja in tehnične pomoči**

Boljše usklajevanje preko Skupnega strateškega okvira za obdobje po letu 2013 je nujno potrebno, da se zagotovi zajetje makroregionalnih prednostnih nalog v prihodnjih programih

⁸ Sklepi Sveta za splošne zadeve glede strategije za Podonavje: (april 2011).

EU. To je bistvenega pomena. Strategija je prvi tak primer in utrjuje pot v novi finančni in programski perspektivi za boljšo učinkovitost vseh instrumentov financiranja. To ni samo v državah članicah in med njimi: treba bi bilo izboljšati tudi strateško usklajevanje programov dvostranskega sodelovanja z državami nečlanicami EU na ravni EU, nacionalni in regionalni ravni. Poleg tega je postala očitna podpora programov nadnacionalnega sodelovanja, ki kot makroregionalna strategija pokrivajo isto geografsko območje. Take programe bi bilo treba okrepiti in tesneje povezati s tem delom.

Med koordinatorji prednostnih področij in organi upravljanja programov EU je prav tako treba vzpostaviti jasnejšo povezavo. Nacionalni in mednarodni viri financiranja v regiji bi morali strategijo v celoti upoštevati. Prispevki drugih partnerjev, kot so Nordijski svet ministrov in Švedska mednarodna agencija za razvoj, so dobrodošli. Treba je spodbujati inovativne pristope k financiranju. Dober primer bi bila pomoč za izvajanje, pripravljena skupaj z EIB. Skupne projekte bi morali financirati različni nacionalni programi EU, kar bi moralo biti zakonsko omogočeno.

Financiranje tekočih stroškov organizacijske pomoči je pomembno. Proračun EU za leto 2011 zagotavlja 2,5 milijona EUR. Ker pa ta sredstva niso zagotovljena v prihodnosti, je treba preučiti druga sredstva za tehnično pomoč, zlasti s pomočjo obstoječih in prihodnjih programov.

Druge metode skupnega dela, kot je Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, bi lahko bile prav tako koristne na celotni ravni strategije ali pa za posebna prednostna področja, ukrepe ali vodilne projekte. Pomembno bi vplivale na trdnost in trajnost struktur sodelovanja, obenem pa se ne bi podvajale z obstoječimi strukturami.

5. Priporočila

Na splošno je jasno, da je strategija nov način združevanja več partnerjev in področij politike za doseganje rezultatov, ki jih sami ne bi mogli doseči. Komisija na podlagi izkušenj, navedenih v tem dokumentu, priporoča:

- okrepitev integrirane narave strategije preko boljše usklajenosti s temami in vodilnimi pobudami strategije Evropa 2020;
- zagotavljanje evropske narave strategije s pomočjo rednih razprav svetov za politiko o strategiji;
- dajanje prednosti uvajanju ciljev, zaradi katerih bo strategija bolj usmerjena in bolj konkretna glede svojih glavnih ciljev;
- povečanje prizadevanj za uskladitev kohezijske politike in drugih virov financiranja v regiji s cilji strategije;
- okrepitev struktur izvajanja (zlasti koordinatorjev prednostnih področij in njihovih usmerjevalnih skupin), tako finančno kot glede osebja. Ustanoviti je treba nacionalne odbore za usklajevanje in določiti nacionalne kontakte za vsako prednostno področje. Strukture morajo postati sestavni del ministrstev in/ali drugih zadevnih organov;
- razvoj „pobude obveščanja“ za zagotavljanje širše udeležbe v strategiji in razumevanje njenih dosežkov.

Poleg tega bo Komisija nadaljevala z oceno dodane vrednosti tega novega makroregionalnega pristopa, ki bi lahko temeljila na zunanji oceni učinka strategije. Sklepne ugotovitve bodo vključene v poročilo o konceptu makroregionalne strategije, ki ga Svet zahteva junija 2013, ob upoštevanju najboljših možnih analiz pridobljenih izkušenj.

Ta priporočila zahtevajo večji vložek vseh zainteresiranih strani na visoki ravni.. Komisija meni, da dosežki in presoja strategije zaenkrat upravičujejo nadaljnje prizadevanje.